

**Kazimierz Korab, *Wojna ideologiczna*,
Wydawnictwo Międzynarodowy Instytut Edukacji Fundacja,
Warszawa 2021, ss. 648**

STANISŁAW WÓJCIK

Prof. zw. dr hab., emerytowany profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
e-mail: wojcikst@kul.pl

Profesor Kazimierz Korab jest autorem rozpraw z teorii polityki i ideologii. Dotyczą one istoty i metodologii badań rzeczywistości politycznej i związanej z nią aksjologii. Publikacje powstały na kanwie gorących dyskusji ideowo-politycznych, które wciąż toczą się w Polsce. Nadal uwidaczniają się bardzo głębokie różnice poglądów dzielących partie polityczne, wielkie grupy społeczne, a także ludzi nauki, którzy nie widzą możliwości osiągnięcia porozumienia zarówno między sobą, jak i z władzami państwa. W takiej sytuacji K. Korab prezentuje stanowisko, które może służyć jako pomoc dla znalezienia formuły zgody, zasadę godzącą adwersarzy. Autor przedstawia sposób na przewycięzenie tej totalnej nieprzekładalności poglądów politycznych i moralnych, z których ludzie nie potrafią zrezygnować w imię zgody politycznej.

Najnowsza książka K. Koraba dotyczy problematyki zyskującej aktualnie statusu tematu numer jeden w nauce o polityce. Chodzi o wojnę ideologiczną z Kościołem, z moralnością chrześcijańską. Polacy, którzy doświadczyli rzeczywistości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL), wiedzą, że państwa komunistyczne i życie publiczne były budowane na ateizmie, ale nie wszyscy zdają sobie sprawę z tego, iż taka sama budowa jest podjęta dziś jako główne przedsięwzięcie na obszarach kultury euroatlantyckiej pod hasłami liberalizmu czy globalizmu. I tak w tym drugim przypadku ludzie nierefleksyjni, ufający hasłologii, sądzą, że mają całkowitą wolność religijną i nie dostrzegają, iż reprezentują już stary pogląd, gdyż liberalne demokracje, ich ideologie nie uznają religii na scenie państwowej i publicznej. Taka jest ich koncepcja budowy „nowoczesnego” państwa i życia publicznego.

W katolickiej myśli społeczno-politycznej odróżnia się ateizm indywidualny, wynikający z negowania Boga w swoim życiu przez jednostkę, oraz ateizm społeczny, zorganizowany, o różnych zakresach: wspólnotowy, polityczny, państwowy, kulturowy. Ateizm jednostkowy, zgodny z sumieniem danej osoby, zasługuje na szacunek i katolicy są dla tej osoby zwykle życzliwi. Problem natomiast stanowi ateizm zorganizowany społecznie i państwowo, gdyż powoduje on istotny konflikt z religią będącą z natury swej także społeczną i publiczną, ukształtowaną w Kościele. W tym drugim przypadku występują dwa oblicza ateizmu społecznego. Po pierwsze, może być on wewnętrzny dla danej zbiorowości, tj. prywatny, choć niepozbawiony wolnej misyjności, dialogujący z ludźmi wierzącymi, i po drugie, może być – jak w marksizmie, liberalizmie, masonerii i różnych innych organizacjach – silnie wojujący, nieuznający wolności religii, zarówno publicznej, jak i prywatnej.

Obecnie, w czasach niby-tolerancji, w sferze ideologii przystąpiono do ostatecznej rozprawy z Kościołem katolickim, z moralnością chrześcijańską. Wykorzystuje się cały arsenał siły ideologii, za pomocą której szkodzi się Kościołowi, poniża duchownych, co w efekcie sprawia, że część katolików odrywa się od swojej wiary. Każdy dzień przynosi nowy skandal, który ma odebrać dobre imię duchownym, zatrzymać zbawczą misję Kościoła. Ataki dochodzą ze wszystkich stron, wykorzystuje się nawet jednych księży przeciw drugim, tak że w końcu przeciętny katolik jest zdezorientowany, może tracić wiarę, a młodzież może nawet dołączyć do wrogów Kościoła. Sytuacja jest bardzo poważna.

Podzielam pogląd tych politologów, którzy uważają, że do ideologii należy podchodzić, unikając skrajności, tj. bezgranicznego entuzjazmu czy dogmatycznego sceptycyzmu. Stanowisko to popiera także K. Korab w swoim opracowaniu, gdzie we wstępie pisze: „[...] chciałbym przyczynić się do ożywienia poważnej, wszechstronnej i całościowej debaty na temat ideologii” (s. 9). Dotąd politolodzy na ogół uważali, że ideologia to tylko argumentacja, niekiedy może i bitwa przedstawicieli różnych nurtów w filozofii – etycznych, ekonomicznych, politycznych – i że w efekcie tych sporów o zmianę rzeczywistości dokonują się podziały, rozłamy społeczne, nowe zachowania wyborcze, powstają nowe partie, co ma prowadzić do zmiany systemów politycznych.

W tej dyskusji Autor stoi na stanowisku, że ideologia powoduje poznawczą i emocjonalną degradację ludzi. W ideologii widzi jeden ze sposobów redukcji złożoności społecznego świata z powodu unikania precyzji

myśli, jasności, a zarazem, która ma duży walor perswazyjnej skuteczności, której chce się przeciwstawić. Książka K. Koraba otwiera pole do racjonalnej dyskusji. Autor przeciwstawia się ideologicznym reinterpretacjom wartości, przywraca i rozwija świadomość moralną, która jest wspólnym zadaniem oraz siłą rozwoju realizacji człowieka i społeczeństwa, Kościoła i państwa dla bezpieczeństwa narodu.

Doświadczenia totalitaryzmu (nazistowskiego, komunistycznego), rasizmu czy wciąż aktywnego ateizmu, ale także rozwijającej się na naszych oczach, szczególnie wśród młodzieży, ideologii technoentuzjazmu sprawiają, że K. Korab staje się czujny wobec wszechogarniającej nas ideologii, która niepoddana weryfikacji może zapanować w zbiorowej wyobraźni i nabrać niekontrolowanej, niekorzystnej dynamiki. Jak zauważa Autor, współcześnie ideologia uzyskuje taką rangę, że właściwie wymyka się spod naukowej, politycznej i społecznej kontroli. Ideologiczne myślenie penetruje wszystko, wnika w każdą sferę życia społecznego, a to oznacza, że staje się totalne. Dziś ideologia chce ostatecznie wyeliminować chrześcijaństwo i zwalcza je na bardzo wielu frontach równocześnie.

Profesor koncentruje swoją uwagę na głównej osi konfrontacji: ideologia kontra moralność chrześcijańska, i potrafi opanować tę sytuację, umie zarówno wyłuskać szczegóły, jak i ukazać szeroką panoramę. Buduje teorię wojny ideologicznej, ale nie są to doniesienia z pola walki – jak sam pisze – lecz zamierzeniem staje się analiza istoty, źródeł, celów, zasad, mechanizmów, strategii i taktyki tej wojny (s. 17). Czyni to w odniesieniu do analizy porównawczej, pozwalającej na przeprowadzenie stosownych rozróżnień, dzięki którym myślenie naukowe, indywidualne osiąga wysoki stopień trafności i rzetelności, co w konsekwencji ma posłużyć nie tylko dokładnemu opisowi wydarzeń, ale także rozwiązywaniu problemów. Dopiero wtedy to, co się dzieje na froncie walki, powinno stać się zrozumiałe i pomóc zająć właściwą postawę. I taką też rolę pełni analiza wojny ideologicznej zebrana w dziele K. Koraba.

Sytuacja Polski jest jednak szczególna – mamy tu do czynienia z silnym narodem katolickim, a Kościół posiada swój autorytet. Autor ukazuje różne aspekty wojny z Kościołem, w zarysie historycznym, politycznym, kulturowym. Wojnę ideologiczną określa jako wojnę kulturową, w wyniku której ideologia ma zastąpić chrześcijaństwo i stać się nowym duchem kultury, poddaje analizie szereg pól tej walki, główne to ideologia kontra moralność chrześcijańska – rekonstruuje główne założenia ideologii, sposób myślenia, starając się odtworzyć jej kod kulturowy.

Prowadzi to do interesujących, godnych dyskusji spostrzeżeń i wniosków wokół (a) reguł wojny ideologicznej, (b) znaczenia ideologicznego monopolu w sferze ustroju, systemu władzy, (c) skutków laicyzacji państwa, intelektualistów, wpływu na ideologizację nauki, ideologicznej hegemonii, a w konsekwencji patologii polityki, (d) dążenia do podboju świata. Autorowi chodzi o obronę Kościoła i moralności chrześcijańskiej nie tylko dla Polski, ale i świata.

Kazimierz Korab pisze w sposób, który wciąga czytelnika. Nie jest to łatwe, ponieważ naukowcy piszą językiem hermetycznym i przytłaczają nadmierną ilością szczegółów, ale przekaz Autora jest komunikatywny, urozmaicony celnymi przykładami. Opracowanie to powinno być lekturą dla każdego, kto chce zrozumieć, jaki jest sens i kontekst wojny ideologicznej z moralnością chrześcijańską, która trwa od dawna i która toczy się nie tylko w Polsce. Uważam, że dialog jest zawsze potrzebny, ale trzeba być do niego coraz lepiej przygotowanym i właśnie to opracowanie temu służy. Również niezbędna jest dalsza reforma ustroju i funkcjonowania systemu władzy, która częściowo toczy się, ale zbyt wolno. Jakby brakuje pomysłu, klucza do odrodzenia naszego życia społecznego, politycznego, moralnego i oczywiście ekonomicznego. Uważam, że mógłby nim być personalizm systemowy.

Wojna ideologiczna to cenna publikacja dla każdego, komu leży na sercu dobro Kościoła i dobro naszego kraju. To wyjątkowo oryginalna, politologiczna i etyczna analiza rzeczywistości ideowo-politycznej w Polsce.